

PAPER DETAILS

TITLE: Otirar Memlekettik Arheologiyalik Korik Müzeyi (in Khazakh Language)

AUTHORS: Muhtar KOJAEV

PAGES: 949-956

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/689079>

OTIRAR MEMLEKETTİK ARHEOLOGİYALIK KORIK
MUZEYİ(*)
MUHTAR KOJAEV(**)

Arıstandı Karabas jeli ebden kaktağan Otırar avdanının jerinde (Şım-kent oblısı) bav-bakşalı Koğam mekeni jannat bolıp körinedi. Avıldın soltüstik-batıs şetine şıkkın jolavşının közine kökmaysa alkaptın ortasında turğan zevlim ğımarat alıstan-ak iligedi. Kesenenin eki ülken, bir kişi kümbezderi, burışındağı munaraları men yilip örilgen oyık terezeleri erekşe sımbat berip, adamdı eriksiz özine tartadı. Bul sevletti kurılıs—Arıstanbab kabirinin üstine turğızılğan eskertkiş. Kay kezde kelseniz de kesene manında jürgen türli ultın ökilderi-kariyalarğa, oramaldı ayelderge, kız jigitterge tap bolasız. Surastıra kele olardıń Orta Aziya men Kazakstannın türli aymaktarınan kasiyetti kabirge tağzım etüvge kelgen ziyaratşılar ekenin bilesiz.

Arıstanbab kabirinin erekşe kurmetke bölenüvinin sırsı ne? Arıstanbab jaylı ne bilemiz?

Osı savaldarğa oray İslam dininin Türki halktarı arasında taraluv tarihinin keybir sırlarına toktala ketken jön. Jana dindi Türkilerge tanıtuv alğaş, VIII. ğasırda bastalğan. İslam dini Orta Aziyağa şekaralas Türkiler kalın ornalaskan Sırdın orta boyına da birtindep (s. 4) ene bastaydı. X. ğasırdın tarihşısı İbn Havkel aytuvınşa “Farab, Kenjide men Şaş aralığında jaksı jayılmıdar bar, onda İslamğa kirgen mınğa juık Türki evletteri turadı.”¹ Birak bul kezde Türki taypalarınan basım köpşiliği jana dindi vağızday alğan jok. Allanı moyındap, Muhammed Payğambar bağıstagan jolğa tüskenderdin özi eski nanımdarınan bir jolata bas tartpağan edi. Otırrarda jürgizilgen kazba jumıstarı XI-XIII. ğasırlardıń özinde er üyde otka siyınatın orındar bolğanın körsetti. Tipti XIII ğasırdın basında Otırar Tağına iye bolğan Kayırhannın özi İslam dinine jastayınan kirmegeni malim.

* Bu yazının Lâtin harflerine aktarılmasında, Ahmet B. Ercilasun'un *Örneklerle Bugünkü Türk Alfabeleri* (Kültür Bakanlığı, 1990) kitabındaki “Kazak Türkçesi Alfabeti” ve Türkiye Türkçesi karşılıkları kullanılmıştır.

** Sözin Jazgan Otırar Korık Müzeyi Mengerüvşisi

¹ *Kazak SSR Tarihı*, II. tom, Almatı, 1983, 114-b.

Türki taypalarına dindi küştep engizüv netije bermedi, tek nasihat jolı jemisti boldı. Onda da jergilikli halık arasınan şıkkın şaykıların sözi ötümde edi. Türki şaykıların köş basında Arıstanbab pen onın şekirti Koja Ahmet Yasavi turdı.

Arıstanbab (keyde Aslanbab dep ataladı) esimi eki sözden turadı. “Arıstan” Arabtın “arşlan” sözinen özgerip, tilimizge beyimdelgen türı. Arab tilinde onın bir mağınası “arıstan” degendi bildirse, ekinşi mağınası “ülken, zor” degendi baykatadı². “Bab” akademik V.V. Bartol’dtın aytuvınşa “kakpa” degen mağınanı bildiretin Arab sözi. Al Türki elinde “bab” degen tirkese İslam dinin taratuvşılardı esimderine kosılğan³. Yağni Arıstanbab Türkistan halkına din taratuvda ülken kıymet jasağan kayratker. Osı pikirdi Ebubekir Divaev jazıp alğan Kazak baksılarının evliyelerden demev surap aytatın öleni ayğaktay tusedi:

Türkistanda tümen bab
Sizderden medet tileymin
Sayramdağı sansız bab
Otırardağı otız bab
En ülkeni Arıstanbab
Sizderden medet tileymin⁴ (s. 5)

Osığan mazmundas Orta Aziya men Kazakstanda ken tanımal dini ğazal retinde O. Dastanovtın “Evliye jerler turalı şındık” kitabında ölen bar⁵.

Sonımen Arıstanbab ğalamdık dinderdin biri İslamdı Türki alemine tanıtuvşı, taratuvşı. Jana din arkılı Türkiler Arab tili men elippesin mengerdi, sol kezdegi ozık musulman medeniyetinden ner alıp, onın damuvına ülken üles kostı.

Sırdın orta boyındağı Türkiler katarına belgili ğalımdar, ağartuvşılar kop şıgıp, olardı işinde esirese ğulama-ğalım Ebu Nasır el-Farabi men ulı akın, teren oyşıl Koja Ahmet Yasavi musulman aleminin maktanışına aynaldı.

Koja Ahmet Yasavi, Arıstanbaptın kasında telim-terbiye alğanı belgili. Arıstanbaptın esimi Koja Ahmettin “Hikmet” attı ölender jinağında

² Djuniskov, D., *Özen-köl Atavları*, Almatı. 1991, 102-b.

³ Bartol'd, V.V., *Soçineniya*, T.U.M., 1968, 118-b.

⁴ Divaev, A., “İz oblasti kirgizkih verovanniy. Baksı kak lekar'i koldum”, *Izvestiya Obščestva arheologii, istorii i etnografii, pri Kazanskom Universitete*, 3 Vıp. T. HU. Kazan, 1899. Ot-del'niy Ittisk. 4-b.

⁵ Dastanov, O., *Evliye jerler turalı şındık*, Almatı, 1967, 5-b.

birneşe ret ataladı⁶. Bolaşak akınının Arıstanbabka şekirt boluvı hakkın-da Frantsuz zerttevsisi Irene Melikofftın “Ahmet Yasavi jene Türkilerdin halıkuk islami” attı enbeginde mınaday derekterdi kezdestirdik: “Koja Ahmettin ekesi İbragim, Sayramda belgili şaykı bolğan. Ahmet 7 jasında jetim kaladı. Sosın onı epkesi Yası kalasına alıp baradı. Ol jakta alğaşkı ustazı Arıstanbabpen kezigedi.”⁷ Ebubekir Divayevtın pikirinşe Arıstanbab Koja Ahmettin himiya penin mengerüvine ustazdık etken kişi⁸.

Ağılsın ǵalımı Dj. Trimingem Yasavidin sopılık ilimin zerttey otırıp mınaday tujırımǵa keledi: Ahmet el-Yasavi barlık Türki sopılarının babası. Yasaviy destüri taza Türkilik baǵıtta boldı. Ol Türki şaykı Arıstanbab dünüye salǵanşa sonın kolında telim-terbiye aldı, keyin Buharaǵa attandı.⁹ Koja Ahmet özinin alğaşkı ustazı kaytı bolğan son da onın evletimen baylanısın üzügen. Buharada sopılık ilimdi ebden mengerip, ustaz atanıp kaytkan Koja Ahmettin en birinşi şekirti, izbasarı, dini ataǵın ayt-kanda halıfası Arıstanbaptın balası Mansur boldı¹.

Arıstanbab eskertkişi dep atalatın mazar (s. 6) Kırǵızstanda da bar. Oşıǵan oray XII ǵasırdın kayratkeri Arıstanbab kay jerde jerlengen degen surak tuvadı. Oş oblısındaǵı Arıstanbaptı jergilikli halık Kalmaktarǵa karsı soǵıskan batır dep tanıdı eken¹¹. Yaǵni Ostaǵı Arıstanbab XVII-XVIII ǵasırlarda bolğan adam.

Arıstanbab attas adamdar er kezde, er ölkede boluvı mümkün. Şata-spa üşin Koja Ahmettin ustazı jönindegi derekterde Ontüstik Kazakstanın meken jayları atalatının eskergenimiz jön. Joǵarıdaǵı baksılar öleninde de Türkistan, Sayram, Otırar körsetilgen. Koja Ahmettin ustazı Arıstanbaptın jerlengen jeri jöninde derekterdi korıta kele V.A. Gordlevskiydin enbeginde keltirilgen sözdermen ayaktalǵan durıs bolar: “Otırarda Koja Ahmettin ‘ruyhani ölkasi’ Arıstanbaptın kabiri jatır.”¹²

Arıstanbab jaylı mınaday bir anız bar: Muhammed (A.S.) 63 jasında dünyeden ötipti. Dünye salarında halıktı jıynap: Men dünyeden kaytıp ba-

⁶ Koja Ahmet Yasavi, *Kırık Hikmet*, Türkistan, 1991, 5-b.

⁷ Yaçene Melikoff, “Ahmet Yesevi and Turkic Popular Islam”, *Papers on Central Asia*, Yat-recht 1987, 85-b.

⁸ A. Divaev, “İz oblasti Kirgizki verovanniy...” 6-b.

⁹ Trimingem, DJ., *Sufiskiye ordeni v Islame*, 1989, 54-b.

¹⁰ V.V. Bartol'd, *soçinentiya T.U.M.*, 1968, 118-b.; Trimingeam, DJ., *Sufiskiye ordeni...*, 58-b.

¹¹ Abramzon, S. M., *Predmeti Kul'ta Kazakov, Kirgizov i Karakalkapakov Materialia kul'tura i hoziyatstro narodov Kavkaza, Sredney Azii Kazahstanal* Leningrad, 1978, 53-54-b.

¹² Gordlevskii, V.A., *Izbranniye socineniya. T.S.M.*, 1962, 362-b.

ramın. Kim menin amanatımdı alıp, isimdi eri jalğar eken?” degen. Sol kezde toptan 300 jastağı Arıstanbab (Salmeni Fars) ün katadı. Ol sol kezge şeyin otız üş türli dindi bilgeni birak tek İslamğa ğana moyınsunğan adam eken. Arıstanbaptın kelisimin alğan Muhammed Allamen akıldasuvğa at-tanadı. Onın rizaşılığın alğan son amanatın Arıstanbabka beredi. Sodan 500 jıl ötken son dalada kele jatkan Arıstanbab II jasar balanı jolıktıradı, “Aksakal amanatımdı beriniz?”—deydi bala. Sol bala osı Ahmet eken.”¹³ Keltirilgen dini anızdın negizgi oyı: Koja Ahmet, Muhammed Payğambar-dın isin jalğastıruvşı, olardı baylanıstırıp turğan Arıstanbab (Salmeni Fars). Bul musulmandıktın sopılık ağımındağı erbir belgili şaykının Muhammedpen baylanısın körsetetin “silsilege” uksaydı. Arabtın “silsile” sözünün ma-ğınası “şınjır.” Ol naktı bir şaykığa Muhammedtin ilimi, sözi kimder arkılı, kaday din iyelerinin aytuvımen jetkenin körsetetin tizim. (s. 7)

Koja Ahmettin “silsilesine” nazar avdarayık: “1. Koja Ebu Jüsip Ha-madaniy 2. Şaykı Ebu Ali Farmidi 3. Şaykı Ebil Kasım Karkaniy 4 Şayki Ebil-Hasan Harakani 5. Ebu Yazid Bastami 6. Imam Japar Sadık 7. Kasım ibn Muhammed ibn Muhammed ibn Ebu Bekir 8. Salman Farisi 9. Ebu Bekir Sıddık.”¹⁴ Osı “silsile” boyınşa Muhammed Payğambar men Koja Ah-met arasın baylanıstırıp turğan 9 adam. “Silsile” Arab halifatının alğaşkı halifi, 568-634 jıldarı ömir sürgen Ebu Bekirden bastap XII ğasırdın bel-gili şaykı, Koja Ahmettin Buharadağı ustazı Hamadanimen ayaktaladı. Ti-zimde Ebu Bekirden keyin turğan Salman Farisi (keyde Parsi, el-Farisi) dep de jazılıp jür) de Muhammedtin zamandası. Onın kabiri Irak memleketi-nin Madayına kalasının manında. Kabirinin basına turğızılğan mavzoley, meşiti bar ziyaret etüvşı musulman-sunitter mol eken¹⁵. Yağni Arıstanbab pen Salman Parsi eki bölek kisi, olar er zamanda ömir sürgen. Salman Parsi sopılık ağımının negizin kalavşılardıñ biri retinde barlık sopılık şaykılar-ğa ustaz esebinde bolğan. Osıdan barıp Koja Ahmetti bala kezinen okıtıp terbiye bergen XII ğasırdıñ ğumır keşken Arıstanbaptı VII ğasırdın kay-ratkeri, ultı Parsı Salmanmen şatastırıp payda boldı.

Arıstanbab kabirinin üstindegi ğiymarat ğılmiy edebiyette alğaş 1898 jılı I.T. Poslavskiydın makalasında kısqaşa suvrettelip ketken¹⁶. Sodan be-

¹³ Nurmuhamedov, N. *Koja Ahmet Yasavi Mavzoleyi*, 1980-7-b.

¹⁴ P.N. Ahmerov, “Opisaniye Peçati Ahmeda Yassavi”, *Izvestiya obščestva arheologii, istorii i etnografii pri Kazanskom universitete*, T. 13, Kazan’, 1896, 6-b.

¹⁵ Salman Parsi jaylı kısqaça melimetterdi mına kitaptardan kezdestirdik: Klimoviç, L., L., Kuran Jailı kitap, Almatı, 1990, 36-b., İslam. Spravoçnik, M., 1988, 224-b.

¹⁶ Poslavskiy, I. T., “Razvalini goroda Otrara” *Protokoliy zasedaniy i soobščeniya členov Tur-hestanskogo krujka lyubiteley arheologii*, God. III., Taşkent. 1898, 237-b.

ri ejelgi Otırar ornın zerttevege kelgen ğalımdardın nazarınan tıs kalğan emes. XX ğasırdın basında onın arhitekturasını arnayı söz etken V.V. Konstantinovanın makalası jarık kördi¹⁷. Zerttevsiler enbekterinde ğiyमारatti birde mavzoley, birde meşit, mavzoley-meşit dep ataydı. Eskertkişti mamandardın şıǵıs arhitekturasının er türlü atavlarımın atavı onın kürdeli kurılıs katarına jatatının körsetedi. Rasında bul ğivmarat kümbezdi mavzoley, töbesi yilip örilgen delizhana, meşit, kujırahana, azan şakıratın munara sıyaktı jeke (s. 8) dara bölimlerdin bir jerge toǵıskan arhitekturalık keşen dep atasa boladı.

Ğasırlar boyı talay özgerip, türlü jöndev-öndev jumıstarın basınan keşirgen kurılıstın en evelgi ülgisi kanday bolğanın del aytuv kıyın. Bul keşennin en köne böligi kabırhana boluvı tiyis. Kazir de onın edeni baska bölmelerdikimen salıstırǵanda edevir biyik. Tiginen köterilgen kabırǵaları bir biyiktikte sevlet önerinde “jelken” dep atalatın örımınen yilip barıp kümbezge ulasadı. Kümbez avkımın ken hem biyik etip turǵızalğan. Bul kasiyetti kabirlerge taǵzim etüvdin musılmandık erejelerinen tuvındaydı: Ziyarat etüvşinin beti sağanaǵa, arkası Kubılaǵa karavǵa tiyis bolğan¹⁸. Kabır üstindegi alǵaşkı belgi XII ğasırdı salınuvı tiyis. Sebebi bul Otırar kalasının güldenip ösken kezi. Kalanın bir kakpası XIII ğasırdın derekterinde “Sopıhana” dep beker atalmasa kerek. Kazirgi kabırhana men onın aldındaǵı kümbezdi bölme jobası XIV ğasırdın mavzoleylerine uksas. Osiǵan oray halık arasında ken taraǵan mına anızǵa nazar avdarǵan jön: “Koja Ahmet kesenesinin kabırǵaları kalanıp bolğan tüni jasıl alıp ögiz köterilgen duvaldardı müyizimen soǵıp, kulatadı. Gimarat kabırǵaları kayta turǵızılıp, kümbezderi kalan bastaǵanda bul okıǵa taǵı kaytalanadı da beri üyilgen töbere aynaladı. Bul jay Emir Temirdi köp oylandırdı. Tüsinde bir şal kelip ayan beredi, ol Koja Ahmettin en alǵaşkı ustazı, Arıstanbab molasının üstine mazar köterüvge emir etetin jetkizedi. Bul talap orındalğan son gana Emir Temir Türkistandaǵı kurılısın oydaǵıday ayaktadı¹⁹.

Emir Temir kezinde jürgizilgen kurılıs jumıstarının küvesi retinde meşit böligindegi eki aǵaş ustındardı aytuvǵa boladı. Karaǵaştan şabilğan ti-revlerdin tabanı segiz kırılı, orta belinen bastap keneye tüsedı. Olardın bas jaǵı moynı juldızşa, torköz terizdi örnektermen bezendirilgen. Ustındardı zerttep, arnayı makala jazǵan (s. 9) Moskıvalık ğalım V. Voronınanın

¹⁷ Konstantinova, V.V. Nekotorie arhitekturnıye pamyatniki posrednemu teçeniyu, r. Sirdar'ı: *İzvestiya A.N. Kaz. SSR, Seriya arhitekturnaya*, Vıp 2. 1950, 37-41-b.

¹⁸ Mankovskaya, L. Yu., *Hazira-Kompleksı Sredney Azii: Kul'turnıye svyazi narodov Sredney Azi-i Kavkaza*. 1990, 116-b.

¹⁹ Masson, M.E., *Mavzoley Hodja Ahmed Yasevi*, Taşkent, 1930, 21-b.

pikirinşe del munday pişindi tirevler Kazakstannın, ne Orta Aziyanın bas-ka birde-bir eskertkişinde jok. Atı belgisiz Otırarlık şeberdin kolınan som-dalğan ustındar XIV ğasırdın ayağında, ne XV ğasırdın basında jasalıptı²⁰. Olardın betindegi oyuvlar K. Akişev, E. Ageyeva zerttevinşe, Kazaktın des-türli nakıştarına say keledi²¹. M.M. Sembin ustın örnekteri Ortalık Kazak-standağı Ayakkamır mavzoleyindegi oyuvlı kıştarda kaytalanatındıǵın körsetti²². Kazir bul ustındar Almatıdağı arheologiya muzeyinin törinde tur. Meşittin işinde olardın köşirmeleri koyılğan. Arıstanbab giymaratı XX ğasırdın basında kürdeli özgeristerge uşıraydı. Otırar ölkesin mekendey-tin halık tozğan giymarattı kayta jañğırtuv üşin karjı jinagan. Burıngı ği-marattın bas esigi Mekkege karasa, endi ensesi boy kötergen kurulstın kas beti Türkistanğa, Aziret sultanğa bağıttaldı. Onın eki şetine munara-lar koyılıp, deliz-kakpanın usti üş burıştı bolıp soǵıluvı Turkistandağı alıp kesenenin kas betine uskatuv niyetinen tuvğan. Deliz-kakpa mandayşası-na mermer takta kalanıp, betine Arabşa sanat 1327 dep jazılğan. Bul son-ǵı kurılıs jumıstarının vakıttı, bizdin kazirgi jıl sanavımızğa köşirgende 1909 jıl. Munın astındağı oyıkta da jazuv bolğan sıyaktı.

Ekinşi jazuv meşitke sırttan kireten esiktin üstinde. Kış taktayşalar be-tinde Arab erpinde 5 katar jazuv tömendegidey retpen ornalaskan:

1327

Usta

Kalmırza

ben Müsepir Türkistani

Bul jazuv Arıstanbabka katıstı zerttevelerde eli de okıp tanıлмаған ja-zuv bolğanın ayta ketken jön. Jazuvdı ajıratıp okıp bergen Otırar memle-kettik arheologiyalık korık-muzeyinin kızımetkeri S. Ergöbekov. O. Dastanovtın “Evliye jerler turalı şındık” kitabında (s. 10) ayılğan pikir boyınşa Arıstanbab ğimarattının sonǵı jöndev jumıstarın Taşkenttik usta Eskendir Kaji jürgizgen dep sanaldı²³. Endi bul pikirdi özgertüv kajet bo-lıp otır.

Ekinşiden şeberdin atı, tuvğan jeri körsetilgen kurılıs jazbalar Kazak-standa savsakpen sanarlık ekenin eskersek Arıstanbab kesenesindegi ja-zuv sevlet öneri tariyhın tanuv üşin asa baǵalı derek. Mısalı nak osı jazuv

²⁰ Voronina V.L. *Kolonni iz Otrara: Drevnosti Kazahistana*, Alma Ata, 1975, 70-74-b.

²¹ Akişev, K.A., Ageyeva, E., *Drevniye Pamyatniki Kazahstana*, Alma Ata, 1958, 43-b.

²² Sembin, A., *Arıstanbab: Bilim jene enbek*. 1987, No. 7, 42-b.

²³ Dastanov, O., *Evliye jerler turalı şındık*, 72-b.

Kazakstannın ontüstigindegi XIX-XX ğasırdın basında turğızılğan meşit pen medreselerdi tek sırttan kelgen sevletşiler ğana salğan degen birjaktı pikirdi jokka şığaradı. Sonimen katar jazuv negizinde Arıstanbab ğimaratı jergilikti şeberler koltuması retinde tanılıp baska da eskertkişteri bilip tanuvğa jol silteydi. Mısalı, Arıstanbab pen Babaatadağı medrese arasında ortak belgiler negizinde Kalmırza usta Karatavdın arğı betindegi kurılıstardı saluvğa katıskan dep boljavğa boladı. Sonimen katar Arıstanbab kesenesinin aldınğı jağın Eziret Sultan ğimaratına uksatuv Karatavdın soltüstik bökterindegi eskertkişterde kaytalanadı. Mısalı Sozak meşiti, Babaatadağı zevlim mavzoley-meşit. Songı kurılıstın jalpı pişini de, joba-josparı da Koja Ahmet kesenesine eliktevdn payda bolğan. Bul tek ontüstik Kazakstan eskertkişterine ğana ten belgiler. Osılardıñ negizinde özindik kelbeti bar jergilikti sevletşiler mektebi bolğan dep aytuvğa boladı. Arıstanbab eskertkişinin kasbetindegi kıştı nakıştap kalav edisi XX ğasırdın basında Kazakstanda salınğan temirjol boyındağı arnayı ğıymarattarğa uksayının baykav kiyin emes. Temirjol stantsiyaların, vokzaldarın saluvğa jergilikti ustalar atsalıskan. Sondıktan, aytalık, mısılğa Türkistan vokzalının jalpı arhitekturasında nakıstav tesilderinde sığıştıq ülgı basım. Sonimen katar jergilikti şeberler osınday ğimarattardı saluvda körıp bilgen Evropalık ülgilerdi de orındı paydalana bilgen.

Arıstanbab ğimaratı Kazan tönkerisine deyin iri dini (s. 11) ortalıqtardıñ biri bolıp kala bergen. Eskertkiş aynalasında kervensaray, şayhana, turgın üyler, ülken bav bolıptı. “Arıstanbabka tüne, Koja Ahmetten tile” deytin ata-babalarımızdın jolın berik ustağan ziyaretşılar Otırar jerindegi kasiyetti kabirge tağzım etpey Türkistanğa at basın burmagan. Dini meyramdarda Arıstanbab kesenesinin aldındağı biyik duvalmen korşalğan ülken alańa kelgender jıynalıp zikir salğan eken.

Evliyenin şırakşıların kolında nebir köne zattar bolğan. Solardıñ biri—ülken (diyametri 11.5 cm) ağaş mör. Bul mör ziyaretşılarğa tumar retinde basılıp berilip otırğan. Mör ortasında: Sultan Koja Ahmet Yasa-vıy; aynalasındağı japıraktarğa onğa karay retimen:

Şaykı Ahmet Ravande

Şaykı Ahmet Cami

Şaykı Ahmet Mercan

Şaykı Ahmet Kabir

²⁴ Kojaev, M. Aziret Sultannın üş möri: Jibek Jolı, 1991, 10-11.b.

Şaykı Ahmet Arkam

Şaykı Ahmet Sahhak

Şaykı Ahmet Harb

Şaykı Ahmet ... (tolık okılmaydı)

Şaykı Ahmet Marsal

(avdarğan Leningradlık ğalım A.A. Ivanov) degen sözder jazılğan. Bul Azi-ret Sultanın esimi jazılğan köne mörlerdin işinde bizge jetken jalğız ülgisi²⁴, osı mör jene Arıstanbab ğıymaratının 1911 jılğı sızba-josparı Şa-vildirde turatın evliye sıraqsısının urpagı Narımbetov evletinin közdin ka-rasığında saktap kelüvinin arkasında bizge jetip otır. Bunlar asa kündi tariyhiy kujattar.

Bükil Türki halıktarının tarihında ülken iz kaldırğan Arıstanbab ba-bamızdın kabirinin üstindegi kurılıs sevlet önerinin tamaşa eskertkişi. Ejel-gi Otırar men Türkistan şeberlerinin ortak koltuması. Onın Kazakstan men Orta Aziya topırağındağı mın-san eskertkişterdin özgeşe kelbeti ğasırlar boyı jurttı kayran kaldırıp keldi. Otırar jerindegi nebir okigalardın kuve-si bolğan kesenenin eli de aşıлмаған sırları köp. Kazirgi kezde ziyaratşı-larğa esigi aykara aşıлған kesenenin köne medeniyetimiz ben tarihimizdi tanıp bilüvge kuştar kavımğa da bereri mol.

Arıstanbab ğımaratı tuvralı molırak mağlumat alğısı kelgen azamat-tar mınaday enbekterge zeyin koyğanı jön. Biz de osı derekterge jüginip, silteme jasap otırdık.